

Observationsskema – Aktivitetsskema og bearbejdning af aktivitetsskema

Indledning

Dette er en gruppe indsamlingsmetoder, som primært bliver styret af uret og ikke nødvendigvis af, hvad observatøren vurderer som interessant. Vi vil beskrive brugen af aktivitetsskemaet, og der er to varianter af denne indsamlingsmåde. Begge går ud på at kortlægge, hvilke aktiviteter børnene deltager i over en vis tid. Forestil dig at du skal følge med i hvad Mathilde laver en formiddag i børnehaven. Så må du nødvendigvis beslutte et lidt mere præcist fokus for din opmærksomhed, for eksempel hvilke aktiviteter deltager hun i? Hvad er hendes rolle? Hvilke materialer bruger hun? Viser hun sig som gruppeleder, kan der skrives noget om handlingen? Foretager de voksne nogen indgriben? Har du bemærket sproglige udtryk? Er der andre kommentarer eller sidebemærkninger og så videre. Det er svært at fokusere på alle disse kriterier ved samme observation. En mulighed er, at du gør brug af for eksempel video, men selv ikke videooptagelser fanger "hele virkeligheden". Linser, placering af kameraet, brug af on/off knappen, personen som optager, alt dette er med til at afgrænse omfanget af det, som der fokuseres på. Se på aktivitetsskemaet nedenfor. Du kan nu forsøge at lave et lignende med variationer, så det bliver dine egne spørgsmål. Du skal se efter, hvornår tiden passerer det interval, du har bestemt på forhånd. Hvis du har bestemt intervaller på fem minutter og begynder indsamlingen klokken 10.00, bliver næste tidspunkt klokken 10.05, næste igen klokken 10.10, næste klokken 10.15 og så videre. På den måde kan du dække Mathildes aktiviteter over et længere tidsrum. Du skal bare koncentrere dig om det, du ser, og præcis når klokken passerer intervaltidspunktet, kaster du hurtige blikke på Mathilde og eventuelt de børn, hun er sammen med. Du skal nu skrive nogle stikord i feltet under hver variabel eller krydse af, hvis du har udarbejdet kategorier på forhånd. Du skal også udfylde en linje for hver gang klokken passerer fem minutter. Nogle gange bliver nogle felter stående tomme, andre gange er der knap nok plads til at skrive alt det ned, du ser. Det, der sker mellem intervalstregerne, skal du se bort fra. Lad uret styre hvornår du igen bliver siddende. Lad dig ikke påvirke af hvad du anser som vigtigt og interessant, men af hvad der tilfældigvis skete på klokkeslaget hvert femte minut. Ideen er at mindske fejlkilder, og argumentationen er, at objektiviteten øges ved, at udvalget bliver tilfældigt og styrt af uret.

Den anden variant af denne metode er, at følge med i, hvad Mathilde og de andre børn laver, for så at skrive en linje ned hver gang aktiviteterne skifter. Måske starter du klokken 11.00, hvor Mathilde sidder ved lego-bordet. Der bliver hun siddende til klokken 11.07, så løber hun hen til dukkekrogen og begynder at ordne dukketøjet. I dit skema kan du udfylde en linje med udgangspunkt i den ændring, du registrerede klokken 11.07. Lad os forestille os, at Mathilde efter cirka 13 minutter lagde dukketøjet fra sig og begyndte at vandre rundt i børnehaven. Så udfylder du en ny linje med klokkeslæt 11.20 og så videre. Indtil videre har du kun lavet tre linier i skemaet, og du må følge efter for at se, hvad der så sker.

Metoden giver altså en antydning af, hvad børn bruger deres dage til i børnehaven, hvor de for det meste opholder sig, og hvem de er mest sammen med. Vi anbefaler, at du bruger denne indsamlingsmetode mange gange, før du drager konklusioner og tendenser. Mange personalegrupper har fået sig nogle overraskelser, når de har kigget hen over resultaterne af disse indsamlingsmetoder.

Brug aktivitetsskemaet som udgangspunkt og overfør informationen ved at udfylde felterne i dette skema ud fra farvenøglen nedenfor. Forskellige aktiviteter markeres med forskellige farver. Hvert felt betegner for eksempel 5 minutter. Erstat eventuelt med egne koder!

Fargenøkkel

Rolleleg	-lyseblå
Træarbejde	-orange
Byggeklodser	-mørkeblå
Papirarbejde	-gul
Leg med tog/bil	-lyserød
Teknikarbejde	-lyselilla

Tegning	-mørkerød
Spil	-mørkelilla
Maling	-lysegrøn
Lego, brio osv.	-lysebrun
Ler	-mørkegrøn
Sandkasse	-mørkebrun

Alene	-skraveret
Ikke beskæftiget	-sort

Farvenøglen kan du lave om til alternative fokuspunkter, for eksempel social adfærd, sprog og lignende.